

OBRAZOVNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA DOBRKOVIĆA

Pismenost je jedna od važnijih strukturnih obilježja stanovništva. Danas u svijetu postoje različiti kriteriji pismenosti. Zapitajmo se što je pismenost? Pismenost obuhvaća osobe koje su starije od 15. godina, a imaju sposobnost čitanja, pisanja i računanja. Prema UNESCO-voj definiciji funkcionalne pismenosti, obuhvaćena je svaka osoba sa ili bez škole, ako može pročitati i napisati jednostavni sastavak u vezi sa svakidašnjim životom, odnosno koja može pročitati i napisati pismo bez obzira na kojem je jeziku ili pismu. Obrazovna struktura Dobrkovića, unatoč pozitivnim trendovima koji su se događali posljednjih desetljeća pokazuje nepovoljna obrazovna obilježja. Niti jedan segment stanovništva, pa tako ni obrazovnu strukturu ne možemo promatrati odvojeno od ukupnih društvenih zbivanja unutar naselja ili općine. Dobrkovići kao ruralno naselje sa svojim širim okruženjem pripada pasivnim krajevima. Obrazovnu strukturu naselja treba promatrati u kontekstu negativnih demografskih procesa koji su uzrok, ali i posljedica postojećeg stanja. Sve starije stanovništvo, onemogućuje kvalitetniji gospodarski razvoj naselja, zbog nedostatka obrazovane radne snage.

Tablica 12. Nepismeno stanovništvo staro 10 i više godina (%)

Godina	Bosna i Hercegovina	Općina Široki Brijeg	Dobrkovići
1971	23,2	25,8	--
1981	14,5	16,9	--
1991	9,9	10,5	--
2011	--	--	6,98

Izvor: Popisi stanovništva BiH 1971, 1981, 1991 i anketa autora 2011.g.

Izvorište problema najvećim dijelom trebamo potražiti u iseljavanju visokoobrazovanog kadra („odljev mozгова“), koji je ostavio vrlo negativne učinke u obrazovnoj strukturi naselja. Obrazovna struktura nesumnjivo je poboljšana u odnosu na prethodna razdoblja (nedostaju usporedni podatci), ali i dalje je vrlo nepovoljna. Podatci iz tablice ? za 2011.godinu, govore da još uvijek imamo visok udio nepismenih (6,98%), ali utješna je činjenica što su to sve osobe koje danas imaju 65 i više godina starosti. Treba napomenuti da UNESCO smatra tek udio od 0,2% nepismenih, prihvatljivim maksimumom. Značajno povoljniju obrazovnu sliku pružaju podatci za mlađe dobne skupine. Udio odraslih s četverogodišnjom i nezavršenom osmogodišnjom školom (10,81%) značajno je manji od općinskog (1991. 21%) i federalnog prosjeka (1991. 17,2%). Udio stanovnika s završenim osmogodišnjim obrazovanjem iznosi 8,78%, a najveći udio imaju osobe u dobnoj skupini 15-24.godine (5,63%), koje su u najvećem dijelu nastavile obrazovanje. Najveći je broj stanovnika sa srednjom školom (45,04%), od čega 23,65% otpada na trogodišnja strukovna zanimanja, a 21,39% na četverogodišnje srednje strukovne škole i gimnazije.

Sve u svemu, udio populacije sa srednjom stručnom spremom, kreće se unutar očekivanih prosjeka na razini općine i BiH. Viša i visoka stručna sprema, zajedno s magisterijem i doktoratom dosegla je udio od 7,21% i na taj se način uklopila u okvir koji svojim udjelom ne nudi očekivane perspektive razvoja.

Tablica 13. Stanovništvo Dobrkovića staro 15 i više godina, prema školskoj spremi 2011.g.

Obrazovne skupine	Dobne skupine							
	15-24		25-64		65 i >g.		Ukupno	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Nepismeni*	0	0,00	0	0,00	31	6,98	31	6,98
Četverogodišnja osnovna škola	0	0,00	10	2,25	34	7,66	44	9,91
Nezavršena osmogodišnja škola	0	0,00	3	0,67	1	0,22	4	0,90
Osmogodišnja škola	25	5,63	12	2,70	2	0,45	39	8,78
Trogodišnja srednja škola	12	2,70	88	19,82	5	11,13	105	23,65
Četverogodišnja srednja škola i gimnazija	37	8,33	58	13,06	0	0,00	95	21,39
Viša škola	1	0,22	8	1,80	4	0,90	13	2,93
Fakultet, magisterij, doktorat	0	0,00	19	4,28	1	0,22	19	4,28
Svega	75	16,89	199	44,82	78	17,57	352	79,28

Izvor: Anketa autora lipanj 2011.g.

*Prema populacijskoj komisiji UN-a polupismeni se svrstavaju u nepismene

Željeli bismo vjerovati da će godine koje su pred nama, popraviti postojeću situaciju, jer ovoliki postotak visokoobrazovanog kadra ne može nas odvesti daleko. Od kraja 1950-tih do 2011.godine Dobrkovići su izgubili četrdeset sedam (47) obrazovanih ljudi, ili 10,58% ukupne populacije 2011.g. Naselje je napustilo 16 osoba s VŠS spremom i 31 osoba s VSS spremom.

Tabela 14. Odseljeni dobrkovčani prema školskoj spremi od 1959. do 2011.g.

Zaselak	VŠS		VSS	
	Muški	Ženske	Muški	Ženske
Cigići	1	2	6	6
Čorići	0	2	1	1
Čoša	4	2	2	1
Grbešići	2	0	5	2
Perke	0	1	4	1
Solde	1	0	1	0
Vuletići	0	1	0	1
Ukupno	8	8	19	12

Izvor: Anketa autora lipanj, 2011.g.

Veliki gubitak intelektualnog kadra, teško bi preživjele i razvijenije sredine, jer visokokvalificirana radna snaga svojim znanjem učinkovitije pridonosi razvoju prostora i rastu standarda stanovništva. Bijeg obrazovanog stanovništva uzrokovan je dijelom gospodarskim zaostajanjem, ali i političkom nepodobnošću, koja je u velikoj mjeri utjecala na „izvoz“ visokostručnog potencijala. Problem dobiva na težini spoznajom da su nam otišli najbolji, ili bar bolji kadrovi, koje je s ljubavlju iškolovala roditeljska žuljevita ruka. Ostarjelo stanovništvo, zbog nedostatka obrazovane radne snage, ne nudi gospodarski razvoj. Stoga je potrebna sveobuhvatna državna intervencija, jer se lokalna zajednica ne može samostalno nositi s naraslim demografskim i gospodarskim problemima. Nadu, kao i uvijek, bude mlade snage. Danas na različitim fakultetima studira 22-je dobrkovskih studenata. Ako u potrazi za poslom i boljim životom, ne pronađu kakvu obećanu zemlju, oni su naša budućnost.